Si p rapinam: eſt rapina. Si p viam occultā· eſt furtum· et ſic de alijs. Et ideo interrogandꝰ eſt· quō deſiderauit hr̄e rem alienam· ut habeatur ſpecies pcc̄i· q̄ necc̄aria eſt confitenti. In hijs tū peccatis cordis tātum nō tenet quis ad reſtitucōnem niſi opus fuerit ſecutum. Nota etiā q̄ cū q̄s in qn̄tūcumq; minimo ope dāmificat ꝓximū· per quecunq; etiam modū· ſi habet ꝓpoſitū etiam in multo dammificandi ſi poſſet: peccat mortaliter. Vnde ementes et vendentes· qn̄cūq; pati ſunt decipere ꝓximum in multo ſi poſſent cōmode: mortaliter peccat. licet actu in modico decipiunt.

¶ Sequitur ſcda pars huius tractatꝰ q̄ tractat de vicijs capitalibus et ſpeciebꝰ et filiabus eorū

¶ Et Primo de Supbia.

Superbia ſcdm greg· eſt mater oīm capitalium viciorū· et eſt viciū multum ſubtile et difficile ad cognoſcendum et conſiſtit in appetitu inordinato ꝓprie excellentie. Et habet quatuor ſpecies ſiue modos de quibus potes interrogare· prout videbitur expedire· ſi tamen penitens intelligat.

¶ Prima ſpecies. Si videlicet bona que habuit naturalia vel ſpiritualia· aut temporalia: ſibi attribuit et non a deo eadem recepiſſe recognouit.

¶ Secunda ſpecies. Si bona ipſa a deo recepiſſe cognoſcens principaliter: eſtimat tamen ſe ea

meritis ꝓpriis recepiſſe·ut ꝓpter ſuam induſtriā
vel ingenium aut prudētiā·vl' ꝓpter ſua ieiunia
aut oracōnes·⁊ hmōi· ¶ Tercia ut ſi ea bona q̄
non habuit·reputauit ſe habē·ſ·cum eſtimat ſe
hrē multum hūilitatis·caritatis pacie·ſapiētie·
⁊ prudētie ⁊c̄· ¶ Quarta·ſi reputauit ſe meliorē
ceteris aliis·contempnens eos ſiue deſpiciens·
¶ In qualibet harū ſpērum pōt eſſe mortale vl'
veniale·ſcdm̄ ꝙ rōne cōſentitur vel non·z·
SI fuit preſumptuoſus·po· ¶ De p̄ſūptione
nendo ſe ad faciendum·vl' dicendū·que ſūt ſup̄
vires ſuas·vl' non ptinent ad cōdicōem ſuā·vl'
in ſpūalibꝫ vl' etiam in tpalibꝫ·utputa ſecularis
iudicando clericum·vel eos q̄ non ſūt ſibi ſubditi
vel de hiis in quibus non habet poteſtatē·quia
peccauit mōrliter· ¶ Si poſuit ſe ad faciendum
ea exͨcitia ad que non erat aptus·⁊ vnde poteſt
venire piculum ſpūale vel tpale alteriꝫut ſi me
dicus ignarus poſuit ſe ad medicandum·Aduo
catus ignarus ad aduocandum. Cōfeſſor igna
rus ad audiendas confeſſiones·⁊ hmōiꝫ qꝛ pec
cauit mōrliter· Secus autem ſi cōpetenter de illa
arte erat peritus·nō tamen excellens· ¶ Si preſu
mens de ſanctitate ſua·vl' de virtute·expoſuit ſe
piculo peccōrum·vt vadens ad loca inhoneſta
vel frequentans cōuerſacōnem cum mulierib⁹
ſpecialit' leuibus·⁊ alia hmōi·vbi de facili poteſt

labi in mo͞rle. ¶ Si nimis. preſumens de ſe. non ꝓ
uidet de nec͞citatibus vel periculis occurrentibus
ſpu͞alibus ⁊ corpalibus. expectans effectum mi
raculoſum a deo. vt ꝙ ſanet eum infirmum ſiue
medicinis. vel miniſtret ei cibum ſine labore ⁊
quia mortale eſt. et dicitur temptare deum. Si
militer ſi ſit predicator ſine ſtudij prouidentia. ꝟ
doctor aut conſul. rn͞dendo vel conſule͞do impro
uiſe. ¶ De ingratitudine.

Ingratitudo. q̄ reperitur in omni pcc͞o mo͞rli eſt
ſicut circumſtantia aggraua͞s ip͞m. quia vbi ho͞
ſemper debuit ſeruire deo. eum offendit. Eſt t͞n
etiam vnu͞ ſpeciale pcc͞m. Inq͞uitum. ſ. recipiens
b͞nficia a deo vel ab hoie. no͞ ea recogitat regra
ciari ⁊ recompenſare. vl' quod pei⁹ eſt in me͞te
vilipendit beneficia ꝯcepta. vl' murmurat de eis
vl' iniuriatur benefactori. Co͞iter tame͞ reperitur
mixtum cum aliquo alio gn͞e peccati. q͞nq; eſt
mortale et q͞nq; veniale. ¶ Interrogetur er
go ſingulariter ſi recogitauit. ſi regraciatus eſt
ſi recompenſauit ⁊c͞. Item ſi ea vilipe͞dit. ſi mur
murauit de illis. vl' ſi illi b͞nfactori iniuriatus eſt

De inobedientia etiam inter. ¶ De inobedie͞tia
rogandum eſt. Si viz. non obediuit ſupioribus
ſuis ſpu͞alibus. et tpalibus. legibus. canonicis
vel ciuilibus. ro͞nabilibus ſtatutis. aut ſtatutis
ſinodalibz aut ꝓuintialibz. aut etia͞ ordinacoibz

ſupiorum hñtiũ vim pcepti vł pcipiendi· ut qñ
mãdat verbo aut ſcripto· hoc vel illud ſerua
ri in virtute obedientie· vel ſub pena excõicacõis
vel alijs penis grauib⁹· ⁊ hmõi equipolentibus
quia mořliter peccauit· In alijs autẽ ordinacõibꝫ
ſimpliciter factis tñſgrediendo· eſt veniale niſi fi
at ex cõtemptu· qꝛ tũc eſſet mořle qñtumcumqꝫ
leuibus· ¶ Si nõ obediuit dñicis pceptis de qui
bus· ſ· tractatum eſt· vel ꝓprie conſciẽ. ¶ Si non
pbuit debitam reuerentiã maiorib⁹ ſuis vel dñis
ſpũalib⁹ et tpalibus· ¶ Si obediuit alicui ſupiori
in illicitis· quia vterqꝫ peccauit· ¶ De ſciſmate.

SCiſma committitur· cũ quis recedit ab obediẽtia
ſcẽ Romane eccie ſumens ſibi aliud caput· vel
ſequens alium ppam ꝙ canonice electũ· niſi eẽnt
duo electi· quorum quilibꝫ hretur a ſuis ſequaci
bus ꝓ papa· ⁊ neſciretur clare quis eoꝝ canoice
eſſet electus· quia in hoc caſu videtur excuſari po
puli· ſi tamen non ſunt ptinaces· ſꝫ parati ſemp
obedire illi vel adherere· quẽ ſcient ſcirent verũ
papam· qꝛ alias mořliter peccarẽt. ¶ Si qs inmi
titur ordinacõib⁹ factis a ſciſmaticis· qꝛ eſt exca
tus· ex de ſen· ex· c· i· ¶ De infidelitate.

DE infidelitate iudeorũ· ł paganoꝝ vł hereticoꝝ
quorum qƺlibꝫ eſt grauiſſimũ pccm̄ ducens ad
dampnacõnem· non oportꝫ hic dicẽ· Inter hos
ſolum heretici ſunt excati· et cum illis precipue

iudeis non debꝫ hr̄i nimis domeſtica conuerſatio et pͣcipue ꝓdiote. Potes tn̄ interrogare prout videtur. ſi habuit aliqđ dubiū in hijs que ſunt fidei. vt de ſacramēto altaris ⁊ hmōi: ⁊ ſi de hoc habet diſplicentiā: non curandū. Si aūt voluntarie ⁊ ſponte dubitat eſſꝫ mortale. ¶ Hereticus quilibꝫ. eſt excōicatus. et non pōt abſolui citra ſedem aplicam. vt patꝫ in proceſſu. ¶ Item credens. receptator. vel fautor hereticorū: ſimiliter eſt excōicatus. ut ex̄ de hereticis. ¶ De ambitiōe

De ambitiōne que ꝓcedit ex ſupbia ⁊ importat inordinatum appetitū honoris q̄ multum repitur in prelatis et dn̄is. etiā interrogandū eſt. ut. ſ. Si deſiderauit aliquā digtatē. vł bn̄ficium curatum. rōne deliberata. principaliter ꝓpter honorem vel vtilitatem tpalem: peccauit mortaliter. ¶ Si deſiderauit dignitatem vł officiū ꝗ bn̄ficiū eccīaſticum vł ſeculare ad qđ eſt indign⁹ ⁊ ineptus. vtꝗꝫ ignarus vł criminoſus et hmōi: quia peccauit mortaliter. maxime. Si deſiderauit hmōi etiam faciendo con̄ precepta. ¶ Si queſiuit honorem de quacumqꝫ re ita inordinate. ꝙ ibi cōſtitueit finem: mortale eſt. In alijs caſibꝫ tn̄ veniale

De deriſione que aliqn̄ procedit ¶ De deriſione ex ſupbia etiam interrogandū ē. ſi viꝫ deriſit ſacramēta aut verba ſacra. ł alia dīna. vilipēdēs ea ꝗ ſcōs viros. ꝗ platos. ꝗ pſonas rligioſas. ꝗ parētes

aut volentes deo ſeruire·ut ſic retrahent eos: quia mortaliter peccauit. ¶ Si ſtudioſe deriſit ali quem intendēs ex hoc iniuriā eius ⁊ vilificacōez vel nōbilem pturbacōnem eius. vel deriſit defe ctuoſos ſenſu vel corpore·ut eos facēt pturbari: quia mortaliter peccauit. Secus ſi ex leuitate et cauſa ioci·⁊ ſi nullū ex hoc pturbauit. ¶ De iudi

¶ tio temerario

SI viz facta alterius q̄ du bia fūt quo animo fiāt·in malā partē iīterpretat⁹ eſt. ¶ Si deliberate iudicauit alium de peccō mor tali·ſine ſignis ſufficientibus ad iudicandū ma liciam illius qz mortalit̄ peccauit. ¶ Si iudicauit de veniali deliberate: venialit̄ peccauit. Idē etiam ſi iudicauit de mortali·ſʒ non deliberato animo.

¶ De curioſitate

SI fuit curioſus circ̄ condi tionem intellectiuā·ut q̄rendo ſcire q̄ ſūt·ſ·capa citatem ſuā·ut de trinitate·de pdeſtinacōne ⁊ ſi milia·vel q̄rendo ſcire parum vtilia·⁊ dimitten do multum vtilia·⁊ magis necāria·ut querendo ſciām aut aliq̄d ſcire·ſolum ad ſciendū·nō autē ad hoc·ut deum ex illo ꝯgnoſcat·vl̄ ad aliā vtili tatem: quia pccm̄ eſt·⁊ qn̄qz mōrle·⁊ qn̄qz veni ale: vl̄ querendo ſcire aut ſciām ab illis a quibʒ non debʒ querere·ut a demonibus vl̄ p ſortes qz mōrliter peccauit. ¶ Si q̄ſiuit ſcire mala et va na·ut cātilenas·incantacōnes aut ſimilia. ¶ Si fuit curioſus circa vſus ſenſuū.ſ.vel aſpiciēdo

vel audiendo· vel odorãdo· vel guſtando· vel tan
gendo aliqua ſine necc̃itate vel vtilitate· ſʒ ſola de
lectacõe ſentiendi· ſine tñ aliquã deformitate· qȥ
pecc̃m eſt et cõiter veniale· ¶ Si vero cũ deformita
te põt eſſe mor̃le· ¶ Si iuit ad videndũ ſpecta
cula mundana ⁊ officioſa· vt torneamẽta haſti
ludiã· ſeu ad videndum currẽ ꝓ brauio· ⁊ hmõi
Nam ſi in hmõi eſt piculum mortis ſpũalis ł cor
poralis. ut qñ ſunt ſpectacula ẽpñtatiua turpitu
dinis· vel cum in illis põt recipe leſionẽ aliquam
nõbilem corpis ꝫ mortale eſt· et multo maius in
exercente hmõi ſpectacula vel prebente occaſioẽꝫ
ad ea· alias eẽt veniale· niſi ꝓpter hmõi aliquis
ita delectaretur· ꝙ mẽs eiꝰ a deo auerteretur· Ita
viꝫ ꝙ eẽt patus trãſgredi p̃cepta dei et ecc̃ie vt
illa aſpiceret aut facẽt· Et hoc idem intellige de
quocumqꝫ peccõ· qđ ex ſe eſt veiale· qȥ ꝑ hunc mo
dum põt effici mor̃le· ¶ De adulacõne·

De adulacõne· q̃ cõiter ẽ ſcandaliſatiua ⁊ ↄſiſtit
in hoc· ꝙ quis verƀ vel factis ſuis inordiãte intẽ
dit placere alijs ad beniuolentiã capiendã· Et ſi
in malo adulatus eſt criminali· puta laudãs ali
quẽ de vindicta facta· vel de turpitudiẽ ⁊ hꝰ mõi
qȥ mor̃le eſt· Si adulatur vel laudat aliquem in
tendens eum decipe· ⁊ p̃cipue nõbiliter i aliquo
in ſpũalibꝰ vel tpalibꝰ ꝫ ẽ mor̃le· Secus ſi aliquid
iuſtum intendit ab eo habere· vel quid paruum

recipe p modū doni: ¶ Si nimis laudat aliquē ex quo ille ſumpſit occaſionē ſupbie vel inanis glorie: cōiter eſt veniale poteſt tñ aliqñ eſſe mortale. ¶ Si autem laudat aliquē ad magis excitādum illū ad virtutes. vel ad cōfortandū. cum in tribulacōne ⁊ tēptacōne fuerit. obſeruatis tamē debitis circumſtātijs ē veiale. ¶ De inani gloria

De inani gloria. q̄ pcedit ex ſuperbia. et importat inordinatum appetitum laudis huāne. ſeu inordinatam cōplacentiā eius cui offertur. ⁊ cui fit aliquid opis. pncipalit ꝓpter laudē ꝓpriā amittitur meritum eius ⁊ pccm̄ incurritur. Et ergo. interrogādum ē ſm ſtatū hoim de diuerſis materijs in quibus hoies querūt ſibi laudē. ut a doctoē de ſciā et doctrina. a ſcolarib9 de ingenio et diſputatione. a rcōre de regimine. a muliere de ornatu ⁊ pulchritudine. ⁊ hmōi. ¶ Si opera ſua in genere bona. ut ieiunia elemoſine ⁊ h9modi. quaſi omnia ad laudē huānam fecit mortle vidr cū ibi conſtituit finem ſuum. Si tñ pura intentione et iuſta fecit opera bona. et audiēs ſe inde laudari ſumpſit cōplacētiam de laude ſua: vidr veniale. ¶ Si q̄ſiuit laudem ⁊ gloriā de ope pcc̄i mortalis mortaliter peccauit. ⁊ hoc ſi ſm rōem deliberatā hoc egit. Secus ſi ſcd̄m motum ſenſualitatis. vel etiam ſi de aliquo veniali gloriat̄. ¶ Si ita inordinate appetit laudem ⁊ gloriā de aliquo ope q ꝓpt̄

eam cõſequendã patus eſt facẽ cõn̄ aliqͦd prece
ptorum dei:peccat mortaliter. ¶ Si gloriatus
eſt de fortitudine aut pulchritudine aut ſanita
te corpis. aut de memoria aut intellectu preſtãti
aut de ſpũalitate. aut gracia ſpũali. vł de pntela
ꝛ ſaguinis nobilitate. aut de potẽtia vł dn̄io ſeu
ꝓſperitate. de ſcia. de diuicijs. d e eloquẽntia. de
artibus de cantu. ꝛ ceteris hmõi:ã gloriatus eſt
de viſitacõne ciuium. vł de reuerẽcia ſibi facta. ã
de ſequela famulorum ꝛ ceteris multis hmõi.

De immodeſtia. Et ¶ De immodeſtia virorum
primo virorũ inornatu. que ꝓcedit ut frequẽter
ex inani gloria. poſſet tn̄ ex alijs cauſis ꝓcedere
vnde interrogandũ eſt ſi vnq̄ꝫ veſtitꝰ ſit bitu
religioſorum in deſpectũ eorũ. vł in ludis vanis
ꝛ inhoneſtis. qꝛ ſi hoc feciſſꝫ. grauiter eẽt punien
dus. ar. extra. de epi. audi. vel mime. ¶ Si ex la
ſciuia. et vanitate vſus eſt veſte muliebri. quia
grauiter peccauit. ¶ Si ad oſtentacõez et inanẽ
gloriam. ſupfluum habuit ornatũ. ꝛ ſupfluũ app̄
ratum in veſtibꝫ. viꝫ ſi veſtitꝰ eſt biſſo ł purpura
cum ad hoc nõ ſit autoriſatꝰ. vel veſte racamata
aut picturata falcõibꝫ ã radijs ꝛ hmõi. vel ſi circ̄
veſtes conpoſitas appoſuit nimiaꝫ ſollicitudineꝫ
et ſi de hijs ſupbiuit et glatus ẽ mořle eſt. ſi tam
inordinatam delectacõeꝫ habuit ex hijs ad lau
dem ꝛ gloriam inanẽ. qꝛ non curauit tranſgredi

mandata dei ⁊ eccie. ¶ Similit ſi dicto mō vſus
eſt veſtibus diuiſatis ꝟ diuerſis colorib⁹ ꝯſutis
vl' trappatis. ¶ Si talibus veſtib⁹ et ſupfluis or
natibus vſus eſt ad inducendū mulieres ad ſui
ꝯcupiſcētiam ex tamē mrīmoniū. q2 mortale eſt
et dico ex mrīmonium. q2 vxor pōt ſe ornare ut
marito ſuo placeat. et econtra maritus ut vxori.
abſq3 peccato honeſto tamen modo fieri debet
ille ornatus. ¶ Si coram mulieribus ſtetit aut in
ceſſit. inhoneſte veſtitus. demonſtrando femora
lia et alia inhoneſta incitantia ad libidinē. ¶ Si
nouam inueit portaturā in veſtib⁹ ex laſciuia et
vanitate. ¶ Si radi fecit barbā ſepius cauſa
laſciuie et vanitatis. ¶ Si ad oſtentacōnem et ina
nem gloriam vel ſupbiā habuit ſupfluū ornatū
⁊ apparatum in equis. ſellis. frenis. aut vtēſilib3
domus. ut ciphis. lectis. et alijs rebus ⁊ ſuppelle
ctilib⁹ ornatis: aut ſi alijs ornamentis vſus eſt
pter honeſtā ꝯſuetudinē ⁊ decētē ſibi ⁊ ſibi ſimili
bus vel ſi ad hmōi inanē gloriā domū vl' camerā
depingi fecit ſtellis vel roſis aut alijs varijs et
mundanis hiſtorijs. vel inhoneſtis picturis et
hmōi. qd morle vidr. ¶ De immodeſtia mulierū

De ornatu ſupfluo ⁊ inhoneſto etiā interrogā
de ſunt mulieres. ſ. de ornatu fucorū. capillature
gēmarum. veſtiū pcioſarū et de foderaturis et
caudis earum. et planellis nimis altis. et pictis

quibus ut frequenter vtūtur mulieres ytalice
⁊ coronis· aut balſis capitū· ⁊ hmōi· in quibus
aliqñ eſt mortale et aliqñ veniale. ¶ Si vſa eſt
fucis et alijs ornatibus ad oſtētacōēz ⁊ inanem
gloriam ſui et de hmōi ſupbiuit vł gloriata ē· qꝛ
mōrle eſt ſi tam immoderatā delectacōnez habuit
ad laudem ⁊ gloriā illam· qꝛ nō cuāuit trāſgredi
mandata dei et eccīe. ¶ Si vſa eſt fucis et alijs
ornatibus ad inducendū viros ad ſui ꝯcupiſcē
ciam ex̄ mrīmoniū: quia eſt mōrle indubitanter.
¶ Si ob laſciuiam vł ad placendū aſpectibꝫ viro
rum· aut ad cōtemptū· depilauit collū ꝗ ſupcilia
aut barbam vel frontē: qꝛ mōrle eſt· niſi id facēt
ad vitandam nimiā deformitatē· vt nō deſpiciat
a ſuo legittimo viro. ¶ Si adhibuit nimiā dili
gentiam et ſtudiū ⁊ tpus ad ornandū ſe. vł ſi
fecit exceſſum ne- ſtatuta vel tiū vltra ſuum ſta
tum vel ꝯdicōnem· vel nō ſcdm morē prie· vł vſa
eſt veſtibus nimis mollibꝫ ⁊ delicatis quia pccm
eſt. Et ſi inordinate delectatur in hmōi· ita qꝛ etiā
ſi ſciret homiēs ex hmōi ſui ornatu ſcandalizari
id eſt trahi ad ſui cōcupiſcenciam: nō curaret de
ruina proximi: quia mortale eſt. ¶ Si ex laſci
uia et vanitate mulier eſt vſa veſte virili ꝫ mor
tale videtur eſſe. ¶ Si mulier ſe colorauit vel
aliud figmentum adhibuit ad apparentem pul
chritudinem. ¶ Si fit ꝓpter laſciuiā ł ad trahēd

alios ad ſui cõcupiſcentiã. ꝙ mortale eſt. Si tñ
aliquam turpitudinẽ â maculã aliquã et hmõi
ex infirmitate aliqua vł alia cauſa ſupueniente
delere vel occultare conaretur: nõ eſſet peccatũ
¶ Si ad cõplacendum viro ſuo. vel ad repiendũ
virum ſi eſt innupta vel ne deſpiciatur ab alijs
vel ex aliq̃ leuitate vſa eſt fucis vł alijs õrnen
tis ſupfluis: non eſt de ſe pcc̃m mortale. ſʒ potꝰ
veniale. niſi ſit notabilis exceſſus in hmõi. ꝙ poſ
ſit iudicari de occaſione data ruine alioꝝ. ⁊ non
accepta. qđ tamẽ difficile eſt iudicare. ¶ Si co
ream duxit aut corizauit. ⁊ qua intencõne. ⁊ cũ
quibus. ⁊ quo loco ⁊ tpe. ⁊ ſi cãtilenas cantauit
⁊ pͤcipue turpes. ⁊ q̃ intencõne. ⁊ coram quibus
¶ De ypocriſi
Si ſimulauit ſctitatẽ hrẽ
p ieiunium. orõnem. ⁊ hmõi cũ malus eſſʒ. vł ſi
hoc egit ad ɔſequendam laudẽ huãnã conſtitu
ens ibi finem. ꝙ mortale eſt alias veniale. n̄ aliud
vicium adiũgatur. ¶ Si ſimulauit ſctitatẽ. inten
dens p hoc aliquid facẽ. qđ ſit ɔtra honorem dei ł
vtilitatem pximi. ut viʒ ex hoc poſſit adipiſci ſcʒ
indignus aliquam dignitatẽ vel officiũ aut bñ
ficium. vel ut ex hoc decipe poſſit pximũ ſpũalit
vel tpaliter. ꝙ mortale eſt. ¶ Si ſimulauit ſctitatẽ
cum eſſʒ malus. ut darentur ei elemoſine. ſic ſcõ
viro. vel pcuratoribus eccĩarum. ut cerritanis et
ſimilibus. ꝙ mortaliter peccauit. ¶ Si ſimulauit

maiorem ſcītatē q̄ꝫ habuit. vł occultauit aliquē
defectum ſuū. ⁊ hoc ad edificacōnem proximorū.
non eſt pcc̄m. vel leue veniale. Si tn̄ hoc facit
ob aliqualem vanitatē vel vanā gloriā ⁊ veniale
eſt. ¶ Si laudauit ſeipſum de aliquo ope peccati peccati
quia mortale eſt. ¶ De iactantia.
SI laudauit ſeipſum de aliquo pcc̄o mōrli mor
taliter peccauit. Si de veniali ⁊ veīaliter. q̄ntum ē
de ſe. ¶ Si iactauit ſe de aliquo ope bono. ſ. de
virtute ſcīa. induſtria. vel diuicijs. aut potentijs
et hmōi ex ſuperbia ⁊ inani gloria ⁊ mortale ē vel
veniale ſcd̄m radicem ip̄ius ſuperbie. vel inanis
glorie vnde ꝓcedit. ¶ Si laudauit ſe. cōtempnē
do alios. vt phariſeus publicanū ⁊ mortale vid̄r
ſi aūt ex aliqua leuitate vel vtilitate cōſequenda
veniale vel nullū eſt. ¶ Si ſe laudauit menda
citer de malo. vel bono quod non fecit. vel de eo
quod non habuit. vel quod nō fuit. ꝓpter ſuper
biam et inanē gloriā ⁊ pōt eſſe mortale vel veīale
¶ Si vilificauit ſe verbis vel factis plus q̄ꝫ ſen
tiat in ſeip̄o in mente. dicens aliq̄ mala de ſeip̄o q̄
in ſe non recognoſcit ⁊ cōiter veīale ē. et d̄r yronia
SI contendit aduerſus ali ¶ De contētione.
quem ſcienter contra veritatē in rebus alicuius
importantie ⁊ mortale eſt. Secus ſi in rebꝫ paruis
et inaduertenter. ¶ Si contendit pro veritate
et nimis inordinate ⁊ cōiter eſt veniale. poſſet

tū tanta eſſe inordinatio· q̄ rōne ſcandali conſe
quentis eſſet mortale. ¶ De diſcordia
SJ habēs tractare aliq̄ cum aliquib⁹ in hijs q̄
ſūt ad dei honorem ⁊ ꝓximi vtilitatez· diſcordiā
habuit et fecit· eo quia male afficitur ad eos cū
q̄bus tractauit· vel ut eis oſtdat ſe non minus
ſcire· ſ; tātum quantū ipi·: q̄ mo͞rle eſt. Sec⁹ aūt
ſi idcirco diſcordat· quia vidꝫ ſibi magis ſecūdū
deum ⁊ rationem qđ ipē intēdit q̄ꝫ quod alij. Et
tunc vel non eſt peccatū vel leue· niſi tamē eēt ni
mis ꝑtinax. ¶ De ꝑtinatia··z···z.
¶ Si fuit nimis ꝑtinax i ſētētijs ſuis· diſcrepās
a cōi iudicō ceterоꝝ· cōiter ē veiale niſi eēt pericu
loſum ⁊ inductiuum erroris. ¶ Si excuſauit vel
defendit peccatū ꝯmiſſum ut tanq̄ꝫ benefcm̄· ⁊ ſi
ſcienter·: q̄ mo͞rle eſt· ¶ De ſingularitate ſiue p̄
SJ fecit ſingularita ſūpcōe nouitatum
tes in conuerſacōne vite· vel in veſtib⁹· vel i cere
monijs· vel alijs adinuentionib⁹·: pcc̄m eſt. Et ſi
adinuenit aliquā malā ꝯſuetudinē·: omia mala
exinde ſequentia· ei imputantur. ¶ De ſecū
do pccō mo͞rli ⁊ ſpēb⁹ ⁊ filiabus eius. ·28.
DE Inuidia que eſt ſcđm pcc̄m mortale· et
eſt triſticia de alieno bono· inquantum ē
diminutiuum ꝓprie excelētie· ⁊ ſi fit cum
conſenſu rōis·: eſt mo͞rle· niſi eſſꝫ de aliqua re pua
Sicut puer inuidet alteri puero · quia plures

habꝫ fructus et hmōi. Sed ſi ſit ſecundū motum ſenſualitatis ⁊ cum diſplicentia rōnis eſt veīale vel nullum. etiā de re nōbili. Eſt ergo interrogādus penitens ſcḋm ſtatū ſuū de hmōi viꝫ. ¶ Si prelatus alteri inuidit de maiori ꝑlacōne ⁊ dignitate: Si officialis de dignitati ⁊ meliori officio. Si doctor de maiori ſciētia vel concurſu. Si ſcolaris de acutiori ingenio: alteri⁹: Si curialis de maiori acceptacōne coram dn̄o: Si mercator de maiori credito: Si nobilis de maiori honore et reputacōne: Si ſpiritualis de maiori deuocōe. reputacōne vel fama: Si vicinus. de maiori honore vel familia vel diuitijs: Si mulier de maiori ornatu vel pulchritudine. aut de marito vel filijs et h⁹ modi: Si artifex: de artificijs: vel de maiori lucro et ſic de alijs qꝛ totum eſt inuidia et peccatū mōrle. Si tamē quis dolꝫ de bonis proximi. nō ex eo. qꝛ ille ea habeat. ſꝫ de defectu ſuo. q. ſ. ipē eis caret: eſt tamē cōtentus proximū illa hr̄e. nō eſt inuidia. Similiter etiā ſi dolet de bono inimici. ex hoc ſolum. quia timet ſibi ex hoc nocumentum venie: non ꝓprie pertinet ad inuidiā. ¶ De odio

Odium eſt filia procedens ex inuidia. Vnde interrogandum eſt. Si habuit odium ad deum quia flagellauit eum infirmitate vel penuria aut aliquo ſimili. vel quia impediuit eius mala deſideria. vel ꝓpter aliam cauſam: qꝛ mortale eſt

¶ Si habuit odiū ad ꝓximum. deſiderans malū
eius ſiue ſpūale ſiue tpale. vel gaudens de malo
illius. ⁊ ſi eſt malum nōbile quod ipē appetit. rō
ne deliberata: mōrle eſt ſiue malum ſit in pſona
vl' in fama vel in ſba. vel aliomodo. Secus aūt ſi
non cōſentit racō. vel ſi quid non multū dānoſū
malum appetat. ¶ Si doluit ex eo ꝙ inimic⁹ eius
non ſuſtinet aduerſa ſʒ ꝓſpera eius ſemp vidit
Si autem deſiderauit malū alteri. puta infirmita
tem in bonum eis. ut bonus ꝓpter hoc efficiatur
vel ne alijs noceat: non ē odiū. ¶ Item interro
gandum eſt hic ⁊ inueſtigandū caute. Nā laici
omēm diſplicentiam ſolent appellare odiū. qđ
tamē non eſt. niſi mō iam dicto. ¶ Item odium
quod hn̄t contra vnū. reputāt tantū vnū pccm
Sʒ nota ꝙ ſicut in alijs. ſic et in illo quotiens re
uocādo iniuriam mēte. de nouo odiū habuit ad
illum cū conſenſu rōnis: totiens peccauit mōrlit
Et ideo interrogandū eſt de tpe in quo odium in
eo pſeuerauit ⁊ quō frequenter odiuit. ¶ Item
nota ꝙ nō oportʒ. ymo nō debet illi petē veniam
de hmōi odio mentali niſi illum offendiſſʒ verb
aut alijs modis ab ex̄. quia tunc tenetur veniā
petere.. :.. ¶ De ſuſuracōne.:...:.

De ſuſuracōne. q̄ eſt ponere diſſenſionē ꝓpter
malam intencōem inter amicos vl' ꝯſanguineos
de vno dicēs mala alteri. et econtra vel referens

ſtudioſe que poſſunt odium cauſare. et hmõi qꝫ
mortale eſt vt freqñter ſolet facere nurus cõtra
ſocrum et ecõtra. Si tñ dixit aliq̃ vnde orta eſt diſ
ſenſio inter amicos vel conſaguineos non hoc in
tendens. ſed qꝫ incaute locutus eſt : de ſe non eſt
mortale. ſed põt eſſe rõne ſcandali. ¶ Si quis tã
tum intendit malã amicitiã vel cõuerſacõꝫ alicꝰ
cum aliquo ne alius decipiatur cõgruis modis
nõ ẽ malum. ¶ De exultacõe ĩ aduerſis ꝓximi

SI videns damna et mala fieri hÿs quibus inui
det. vel ad quos odium habꝫ. letatur deliberato
aĩmo. de malo illorũ: eſt mõrle. Secus ſi nõ delibe
rato aĩo letatur aut de malo ĩimici. nõ inqñtum
malum eſt. ſed inqñtum nõ poterit ei nocẽ: põt
eſſe ſine peccõ. ¶ De triſticia in ꝓſperis proximi.

TRiſticia in proſperis proximi. differt ab inui
dia in hoc quia inuidia triſtatur de bono proxi
mi. et ꝓpter hoc cogitat. et deſiderat quõ mala
hẽat. Sed cõtingit ſepe qꝫ non patitur ille dãna
que ei appetit. ſꝫ magis proſpa ſibi contingũt et
de hoc tunc amplius triſtatur. et eſt mortale ſi
tamen ſit cum conſenſu rõnis. ¶ De detractio
ne etiam filia inuidie habes ſupꝰ in. c. de octauo
precepto. .27.

¶ De tercio peccõ mortali. ſ. Ira nec nõ ſpeciebꝫ et

IRa Eſt appetitus vindicte. et vi. ¶ filiabus eius
cium capitale. quod frequenter miniſtratur

cum odio· vnde interrogand⁹ eſt de ea ut ſequit᷑
¶ Si viz ꝓpter aliquē defectum i ſe vel i alterum
commiſſum deſiderauit vindcām ſeu punicōnem
alicuius· quōcunqȝ· l᷑ a ſe vel a deo· vel ab alio ſo
lum intendens ſatiſfacere aīo ſuo irato: mořle eſt
ꝛ hoc quando intendit iſtā punicōem abſqȝ ordie
racōnis· ꝛ etiā ſi nōbile malū intendat cū ꝯſenſu
rationis· qꝛ alias veiale cēt· ut ē ira prīſfamilias
in gubernanda familia ſua· niſi tn̄ illa fiet modo
preſcripto ¶ Si iratus cōtra ſeipm ꝓpter aliquē
defectum· turbatur contra ſe· qꝛ veniale ē· ¶ Si iā
tus contra deum ꝓpter aliqd⁹ flagellū murmurat
corde vel ore· impatienter ferēs: qꝛ pōt eſſe mořle
ꝛ veniale ſm̄ mod⁹ impatiētie ¶ De indigcōne

Si indignatus eſt contra aliquē· non valēs eū
videre· vel audire reputās indignū· quod illi di
ſplicuit· cum potius debēt ſibi ſeruīre: qd⁹ veniale
eſt cōiter· Et ſi ꝓpter hoc retinet ſibi loquelam
ꝛ per alia ſigna oñdit ſibi diſplicentiā· q̄ auferen
da ſunt ad tollendū ſcandalū ꝓximoꝝ ꝛ opionē
odij ¶ Si petenti veniam· et parato ſatiſfacere
de iniuria· non dimittit vel rcōciliatur· qꝛ mořle ē

Si excogitauit diuerſas· ¶ De tumore mentis
vias ꝛ modos ad vindicandum ſe de iniuria· et
hijs impleuit mentem cū cogitacōibus altrica
tiuis: quia ſcd̄m ꝓceſſum pōt eē mořle ꝛ veniale

Si ex ira clamauit cōtra aliquē· ¶ De clamore

inordinate ⁊ confuſe ⁊ furioſe loquendo. veiale ē
ɔiter. Si tamē expꝛeſſam ſibi dixerit iniuriā ꝓpter
quā ſcandalizari poſſꝫ. mortale eēt. ¶ De ɔtuēlia

SI dixit alteri verba iniurioſa. iportantia vi
cia vel opprobria. aīo iniuriandi. ut vocando ali
quem furē. aut ꝓditorē. vel alias inhoneſtā pſo
nā aut dicendo hmōi mala vel alia de pntibꝫ ſuis
quia mortale eſt. ¶ Si dixit verba opprobrioſa fa
milie ſue. vel diſcipulis vel ſubditis ſuis cauſa cor
repcōnis. ſi fit debito modo ⁊ honeſte. eſt ſine pec
cato. alias ɔiter eſt veniale. niſi tn̄ ifamatoria di
ceret. vnde ſequeretur magnum ſcādalum. quia
tunc eſſet mortale. ¶ De blaſphemia.

SI blaſphemauit aliquem aīo deliberato. ut per
cuteretur vel caſtigaretur in hoc tali maledicto ē
maledicto in malum eius. eēt mōrle. niſi hoc af
fectaret ad emendacōnem. Si aūt hoc non delibe
rauit ſcḋm racōnem. ſꝫ ſcḋm ſubitū motum iē qꝺ tn̄
ſi cōtingēt. valde dolēt. ſic ē veiale. ⁊ ɔiter fit a pn
tibus erga filios. cū ex ira ſubita quādoqꝫ male
dicūt ipis. quod tn̄ corde nō vellent. ¶ Si maledi
xit ānū vel diē. aut horā natiuitatis ſue. l' mrīmo
nialis cōiunctionis. l' hmōi aīo deliberato: mōrle
videt. Si tn̄ ex ſolo primo motu ire hoc fecit. eſt ve
niale. ¶ Si maledixit creaturis irracōnabilibꝫ et
hoc fecit i deteſtacōnem creatoris. vel in damnū
dn̄i eoꝝ eſt mortale. alias eſſet veniale. ⁊ otioſū

¶ Si blaſphemauit animas defunctorum ſuorum parentum vel aliorum hominum: videtur mortale. quia videtur intendere notabile damnum vel malum. et hoc idem cum ſibiipſi maledicit ex impatientia ¶ Si blaſphemauit diabolum. malum eſt quia otioſum ſaltem ¶ De maledictione dei et ſanctorum dictum eſt ſupra in ſecundo precepto.

¶ De rixa.

De rixa. que fit cum homines ex ira ſe inuicem percutiunt etiam interrogandum eſt. Nam que fit animo nocendi vel iniuriandi. ut in adultis: eſt mortale. et in incipiente. Idem in proſequente ſi fit animo vindicandi. Secus ſi fit animo defendendi ſe tantum vel ad exercitium ut pueri faciunt.

¶ De ſeditione

Seditio eſt quando vna pars ciuitatis inſurgit contra aliam. et ex parte eius qui iniuſte mouit. eſt mortale. et in omnibus ſequentibus eum. et tenetur de omnibus dampnis inde ſecutis alteri parti. Ex parte autem eius qui reſiſtit iniuſte ſeditioni mote contra ſe vel contra bonum commune ciuitatis. non eſt ſecundum ſe peccatum niſi miſceantur odia et vindicationes. quod ut frequenter accidit in huiuſmodi. Quando etiam ex reſiſtentia ſequerentur alteri parti multa pericula et mala cedendum eſſet per partem reſiſtentem ſic quod alias non euaderet multa peccata que in conflictu partium ſequerentur. Si quis eſt etiam ita partialis et ita obſtinatus animo. vel aliter perſonalis. quod appetat exterminium alterius partis exilium. vel damnum. per fas vel nephas paratus etiam in malis ſequi partem ſuam

ut ſunt in ytalia· guelſus· ⁊ gibellinꝰ· non eſt ſine
peccato mortali· et in malo ſtatu. Similiter ſi ex
hoc vel alias. iniuſte operam dedit ad expellendū
aliquem· vel impediuit ne poſſit reuerti. ¶ De
homicidio etiam filia ire dictū ē ſupra in quinto
precepto. ¶ De quarto peccato mortali. ſ. Acci-
dia ⁊ ſpeciebus ⁊ filiabus eius. 26.

ACcidia eſt quartum peccm capitale et i
portat tedium bene operandi. Unde in
terrogandum eſt de ea. Si ita accidio
ſus et attediatus eſt ꝙ habuit in horrore bona
diuina· ⁊ in abhominacōne ſpūalia ⁊ opera bona
ad que tenetur· ut precepta dei ⁊ eccīe ⁊ hoc cum
cōſenſu racōnis· quia mortale eſt· ſi tamen hab;
tales motus ſcd̓m ſenſualitatem· cum tamen di
ſplicentia racōnis· eſt veniale. ¶ Si ita contriſta
tus eſt de morte conſaguīnei· vel alio caſu· ꝙ pe
nitet eum benefeciſſe· vel proponit amplius non
benefacere· vł dimittit aliqua necāria ad ſalutem
ut audire miſſam· ⁊ huiuſmodi· ꝙ ē mōrle. ¶ Si
ita contriſtatus eſt ꝙ vellet nūꝙ fuiſſe creatū vel
natum ſe in mundo· vel ꝙ eēt aīal brutū· vel ꝙ vel
lȝ mori quōcūqȝ etiam ſiue male ſiue bene· dum
modo hinc exiret· talis triſtitia ſcd̓m conſenſu rō
nis eſt mortale. ¶ Si eſſet ita contriſtatus de caū
aduerſo ꝙ icurrēt i grauē īfirmitatem ꝓpē nimiā
triſticiā ꝑdens ſomnū· aut dimittēs cibū ⁊ hmōi

videtur mortale quādo pōt ſe iuuare ī hmōi ¶ Si
cōtriſtatur ex cōſideracōe bonoꝝ q̄ habent aliqui
a quibus ipſe caret. vilipendens dona ſibi data a
deo a īn ſumens tedium bene opandi qđ eſt mor
tale ſcđm ſub a ſupra. a repitur in pſonis ſpūali
bus. ¶ Si ex lapſu in peccatum ita cōtriſtatur ꝙ
incurrit tedium bene opandi. a q̄ſi diffidentiam
¶ Si cōtriſtatur ex hoc ꝙ bona ꝯpoſita que facit
ſepe frangit ex hoc incurrēs tedium bene opādi
quaſi ſibi videat̄ non poſſe ꝑficere. accidia eſt a
repitur in ſpiritualibꝫ deo ſeruire incipientibus
¶ Si attediatur ex frequentia tēptacōnū veiale
eſt ſi tamen ipſis reſiſtit. qđ etiā incipientibꝫ deo
ſuire volētibꝫ ꝯtingit. ¶ Si attediat̄ i opibꝫ bōis
ut in orando. legendo. vel audiendo lectionē. vel
miſſam. vel predicacōnem. vel dicendo offitium
a huiuſmōi. non tamē dimittit de necītate fiēda
quod cōiter eſt veniale. a repitur hoc in ſpūalibꝫ
¶ Si in officijs ſuis cōmittens defectus ſumpſit
nimiam triſticiam reſpectu ꝯfuſiōis hūane. accī
dia eſt a veniale. a ex ſuperbia procedens. ¶ Si
de peccatis ſuis doluit magis reſpcū hūane vere
cūdie ꝙ diuine offenſe. ſimiliter accidia ē ex ſup
bia procedens. a pōt eē veniale ꝯuiter. ¶ De filia
bus accidie quandoqꝫ eſt difficile cognoſcere an
ſit mortale. niſi cum miſceāt cū aliquo pccō no
to a cōtra precepta. vel vbi pceptū aliqđ depmāt

SJ deſperauit de mia dei eſti ¶ De deſperacōne
mans deum nō poſſe vel nolle ſibi indulgere. vel
parcere. etiā venienti ad pniām. vel non poſſe ab
ſtinere a pccō cum adiutorio dei. mortale eſt. ſi ſit
cum deliberacōne cōſenſus. Secus. ſi ſcdm aliquē
pulſum temptacōnis. ¶ Si deſperauit ſe non
poſſe euadere aliquas miſerias mūdanas. ꝉ peri
cula propter q̄ decreuit ſe occidē aut aliqd aliud
malum facere. ꝗ mōrle ē. ⁊ ſi aliqd hmōi opat9
eſt vel incepit. peius eſt. ⁊ multo grauí9. ¶ Si cō
tempſit diuina bona ⁊ ſpūalia. ex triſtitia aggra
uante mentem. mixta cū accidia. eſt mōrle. Si aūt
cōtempneret ⁊ refugeret ea p que poſſet vitare
pccm. quia tunc ptinet ad blaſphemiam in ſpm̄
ſcm̄. que habet ſex ſpēs. que ſunt. Preſumptio
deſperacō. Inuidentia fraterne grē. Impugnacō
veritatis agnite. Obſtinacō. ⁊ finalis impeniten
tia. De hijs interroga prout expedire videtur
quia cōmuniter non omittūtur hmōi. niſi a mul
tum ſceleratis. ¶ De preſumpcōne. xxxi

Preſumptio dr̄ cū quis nimis pſumit de dei mia
eſtimans ꝙ parcat ſibi ad placitū ſuū. vel ꝙ ſal
uet eū pſeuerantem in pccō. ¶ De deſpacōe dcm̄
eſt ꝭ px̄. ſ. ¶ De impugnacōne veritatis agnite

Impugnatio veritatis agnite dicitur cum quis
cōdicit veritati quam tamen bene nouit. et ma
xime circa ea que ſunt fidei. ¶ De obſtinacione

pccā in ſpm̄ ſcm̄

¶ Obſtinatio dicitꝰ cum quis firmat ſe in ꝓpoſito
peccandi. ¶ De inuidentia fraterne gratie.
Inuidentia fraterne gratie eſt contra caritatem
dei inquantum dolet de eo ꝙ deus ē bonus. ⁊ ex bo
nitate ſuā dat grām. ⁊ eſt contra caritatē ꝓximi
Inpenitentia finalis dr. cū ¶ De impenitentia
quis proponit ſe nūꝙ ꝯfiteri velle vel penitē aut
nunꝙ reuerſurum ad penitentiā. ¶ De rancore.
De rancore etiam filia accidie eſt interogādum
Si viꝫ habuit indiſplicētiam vel tedium correpti
ones. ⁊ etiam corrigentes eum: veniale eſt niſi il
los odieret. quia tunc fieret odium ⁊ mortale.
Si ſubtraxit ſe ab ¶ De puſillanimitate.
hijs bonis ad que erat aptus ex timore deficien
di. ut a ieiunijs. ab ingreſſu religionis a prelacō
ne iniuncta. ab offitio predicacōnis ab audiētia
cōfeſſionis. et hmōi: quia cōiter eſt veniale. niſi
eſſꝫ preceptū in eo qđ dimittitur. ¶ De ocōſitate
Si ſtetit otioſus nil boni ſpiritualis vel tpalis
operans. vnde tempus amiſit irrecupabile venia
le eſt ut vidr. niſi ex otio addatur aliquod viciū
quod frequēter accidit. vnde etiam interrogand
eſt quāto tpe ſtetit otioſus. ¶ De torpore ſeu pi
Si fuit piger ⁊ tardus ad bene ope ¶ gritia
randum ꝙuis tamē fecit. ut videlicꝫ tarde venit ad
ecclam. tarde dedit elemoſinā. ⁊ ſimilia. qꝫ cōiter
eſt veniale. niſi tū ex illa tarditate obmitteret

aliquod preceptorū. ut qꝛ nō ſubuenit paciens extremā necītatem. cum tenetur. aut infirmo ex quo ſequitur mors ⁊ hmōi. quia tunc ē mortale

Si habuit diſtracti. ¶ De euagacōne mentis onem mentis. vel ſi voluntarie vagat̄ i audiēdo dīna cogitando interim vana ⁊ inutilia. quia ꝯiter eſt veniale. niſi addatur aliqd̄ ſpēale pcēm. vel ſi pmittit eas durare per totum offitiū ad qd̄ obligatur ex precepto. ¶ Si loqtur inutilia ex tedio ꝉ audit noua. ꝉ mutat loca hincinde. ꝉ diſtrahit ſenſus vel menbra. diuerſimode. qꝛ ē veiale ꝯiter

¶ De negligencia. que ē emiſſio ¶ De negligētia voluntatis circa ea q̄ dꝫ facē. q̄ etiā pōt dici tepiditas. Jn hoc quotidie oēs offendimꝰ. ſꝫ ē veiale ñ omittatur aliquod necāriū ¶ Si fuit negligēs circa opa mīe ſpūalia. q̄ ꝯtinētur i hoc verſu. Cōſule. caſtiga. dimitte. ſolare. fer. ora. Et nō qꝛ ſb̄ cōſilio ꝯprehenditur doctrina. i. docē ignorantem precipue vtilia ad ſalutē. ¶ Si fuit negligēs ad ad diſcendum necāria ad ſalutē. ut pcepta dei ⁊ eccie generalia. quia in hmōi ignorantia non excuſatur. vel ad eundum ad predicacōnem. vel ad miſſam audiendam. vel ſimilia. primo modo eſt mōꝛle. ſecundo modo veniale. Vtile ei ē p̄ deotis ⁊ laycis valde ire ad predicacōnem. ¶ Si fuit negligens in audiendo diuinum offitium. vel predicacōnem ut ibidē dormiendo vel loquēdo aut

alia cogitando· vel curioſe querendo audire· aut
de predicatore murmurando ¶ Si fuit negligens
ad procurandū ſacramēta ſibi ⁊ familie ſue ut
ſi ex negligentia mortua eſt ꝑles ſine baptiſmo
vel hmōi:q͛ mortale eſt. ¶ Si infirmus mortu⁹
eſt ſine confeſſione ⁊ ꝯione· vel extrema vnctio
ne· ⁊ cum ex negligētia craſſa hoc ꝓceſſit: mōrle
videtur· vel graue veniale· ſcdm ꝙ ipē plus· vel
minus indigebat. ¶ Si negligens fuit ad recipi
endum ſacramentum cōfirmacōis pro ſe ⁊ fami
lia ſua. ¶ Si non confirmatus tenuit aliū ad ꝯfir
macōnem. ¶ Si iterato feciſſet ſe confirmari· vel
recepiſſet iterato ordinem ſemel receptū· et ſi ſci
enter hoc fiēt mortale ē ⁊ ꝯtrahit irregularitas
in ſuſcipiēte. ¶ Si fuit negligēs ad correpcōnem
fraternam cum ad eā tenetur. viꝫ de occulto peccō
⁊ mortali et ſperabat emendationem eius: quia
tunc eſſet mortale ipam obmittendo aut veniale
eam ↄ̄tardādo· vel ſi obmiſit de hijs que nō ſunt
mortalia. ¶ Si non ſeruauit ordinem debitum in
fraterna correpcōne· ut videlicꝫ nimis aſpere ł in
tempore vel loco indebito: quia peccatum eſt.

¶ De negligentia confeſſiōis

Si omiſit ad mi
nus ſemel in anno confiteri· vel ex negligētia· vel
ex ignorantia. Secus ſi ex impotentia. ſ. quia non
habuit copiam confeſſoris. Si etiam nō ſuppleuit
defectum cū potuit: mortale eſt. Et ſi ſuā familiam

ad hoc qn̄tum potuit non induxit. ¶ Si recolens
aliqđ moꝛ̄le omiſſum. non habuit ↄtricionem et
propoſitū ↄfitendi tp̄e ſuo. ȝ fuit ↄtentus ſe illud
cōmiſiſſe. vel ſi penituit eum non conmiſiſſe aliqđ
pcc̄m moꝛ̄le. qđ ſibi videtur iam potuiſſe conmit
tere. ⁊ ſi cōſenſit in hoc. mortaliter peccauit. ¶ Si
faciens cōfeſſionem. ſcienter dimiſit aliqđ moꝛ̄le
peccauit moꝛ̄liter. ⁊ tenetur reiterare totam con
feſſionem. ¶ Si dixit ſe eſſe contritum de omibus
pcc̄is ⁊ diſpoſitum ad abſtinendum. ⁊ ſatiſfacie
dum. cum hoc non intendēt. moꝛ̄liter peccauit. ⁊
tenetur reiterare cōfeſſionē. ¶ Si pniām ſibi in
iunctam pro mortalibus. ex negligentia omiſit
moꝛ̄liter peccauit. ⁊ tenetur reiterare ↄfeſſioꝫ ſi ē
ipſius oblitus. ¶ Si ad cōfeſſorem ſimplicem. ⁊
groſſum acceſſit. ⁊ inſufficientem eū cognoſcens
cū tamē habēt caſus difficiles. quia tenetur iteꝝ
confiteri alteri magis perito ⁊ ſufficiēti. Vel ſi cō
feſſus eſt in excomunicacōne maiori exn̄s. etiā ſi
ipē neſciuit ⁊ ſuus confeſſor. qꝛ non fuit abſolutꝰ
a pcc̄is. ⁊ debꝫ iterum confiteri. qꝛ non fuit tūc ca
pax abſolucōnis. ¶ Si ſciēt confeſſus eſt ei quē
nouit excatum vel ſuſpenſum. vel non hn̄tem au
ctoritatem. puta quia ſimoiace recepit benefici
um. vel quia intruſus eſt per laycam poteſtatem
peccauit mortaliter. ⁊ tenetur reiterare confeſſio
nem. ¶ De negligentia cōionis.

Si omiſit cōicare ſemel in anno .ſ. in paſca et hoc
poſt annos diſcretōis: peccauit mortaliter niſi
fuiſſ; legittime impeditus ut quia alterat⁹ ſtoma
cho vel excōicatus. querens tn̄ abſolucōnem. vel
de licentia proprij ſacerdotis vel cōfeſſoris per ali
quos dies differret. In hmōi tamē caſibus deb;
ſupplere defectus q̄ cito poterit. ¶ Si conmuni
cauit nō ieiun⁹. ita .ſ. q poſt medium noctis ali
quid ſumpſit cibi l' pot⁹: q mortaliter peccauit
niſi eſſet grauiter infirmus. quia tunc licet. ¶ Si
cōmunionē ſūpſit. cum ſtaret in ꝓpoſito perpetrā
di aliquod mortale. q mōrliter peccauit ¶ Si nō
cōfeſſus de aliquo mortali omiſſo. vel aduertēter
ex verecundia. vel inaduertēter ex indiſcretione
aut in diſcucōne cōſcientie. vel ex ignorātia craſſa
vel ſupina ſumpſit cōionem: q peccauit mōrliter
¶ Et nota q ſi quis obmittit cōionem tpe ſtatu
to. conari debet cōfeſſor ut inducat illū ad ſupplē
dum defectum. niſi ſit oīno indiſpoſitus. Item cū
īuenerit aliquem deditum vicijs turpib; vſq; ad fi
nem quadrageſime. tantū vid; ut non ſubito ad
mittat talem ad cōionem. ſed ꝓlonget ſibi tpus
ꝑ aliquas ebdomedas. ¶ De alijs defectibus circa
cōionem. vide ſ. i. 3. parte i c. de clericis. ¶ Inter
rogandū eſt etiā hic. ¶ Si ꝑticipauit cū aliquo
in crimie ꝓpter qd crimen ille erat excatus puta
excatus eſt. quia verberauit clericū. vel etiam cū

aliquis clericus ſubicit ſe alicui layco verberandum. ad placandū ipſū de iniuria illata. clericus ille efficitur excatus. quia participauit in crimię cū verberante ꝓpter qđ ille eſt excatus. ut extra de ſen. ex. Si concubine. ⁊ eſt mortale. ¶ Si exiſtēs in excacōne maiori ſcienter. participauit in diuinis audiendis in eccia. aut in ſacramentis percipiendis. quia peccauit mortaliter ¶ Si etiā exiſtēs excatus maiori excacōne. ſcienter pticipauit cum aliis fidelibꝫ. etiā extra diuina. precipue in hiis q̄ ↄtinētur i hoc verſu. Os. orare. vale. cōio. menſa. negata. ⁊ ſi hoc fecit ex contēptu. vel cōtra ꝓhibicōnem ſupioris. peccauit mortaliter. alias veialiť. ſimiliť ⁊ ille cū quo pticipauit ſi ſciuit eum excatū. quia ille ſimiliter etiā efficitur excatus maiori excacōe a q̄ tamē pōt abſoluē oīs qui eū pōt audire. Excipiuntur etiā quiq; caſus in quibꝫ licet pticipare cū excatis. qui cōtinentur in hoc verſu. Utile. lex. humile. res ignorata. necē. Declaracōꝫ tamē iſtius verſus ⁊ alteriꝰ paulo ſupra. vide in. x. pte ſūme

¶ De quīto peccato mortali. ſ. Auaricia ⁊ ſpeciebus ⁊ filiabus eius. •2Λ•

Auaricia eſt inordinatus appetitus habendi. Et conſiſtit in tribꝫ. ſ. iniuſte acquirendo. tenaciter retinendo. ⁊ inordinate amando. De hiis tribus ergo et filiabus. et ſpeciebus eius eſt interrogandū ut ſequiť. ⁊ pō

de primo modo viꝫ de iniuſta acquiſicōne. dictū
eſt ſ̄ in c. de. v. precepto. reſtant tamen aliqua de
quibus nunc dicendum eſt. ¶ De ſymonia

De ſymonia que verſat̄ circ̄ ſpūalia. ⁊ ſemꝑ eſt
mo͛ale peccatū. ⁊ in omi caſu eius pecūia recepta ꝑ
eam reſtitui debet. non tamē ei qui eam dedit. ſꝫ
pauperibus debet erogari. ⁊ hoc de neceſſitate ł
illi eccleſie in cuius iniuriam data eſt. ¶ Si dedit
pecuniam vel aliquid qđ pretio pōt eſtimari pro
habendo aliquo ſacramento. ut ē baptiſm⁹. euca
riſtia. benedictio nuptiarum ⁊ hmōi. ⁊ fecit hoc
quaſi daret premiū illius. cuius ſignum eſſe pōt
ſi pactum fecit cū dante hmōi ſacramenta: quia
ſymonia ē ⁊ mo͛ale. Idē preſumit̄. quādo negat̄
ſacramentum ſi non detur pecūia. nec excuſat cō
ſuetudo. Secus eſt. ſi dat aliqđ ſm̄ beneplacitum
ſuum gratis. et ut elemoſinam. non coactus aut
exactus. ſed ſponte ad cōſuandam ꝯſuetudinem
quam tamen ſi ſeruare nollet: non eſſet cogend⁹
neqꝫ ſacramenta ei deneganda ¶ Si emit vel
vendidit aliquā capellam ł aliū locū in eccīa. qꝛ
ſymonia eſt. ¶ Si emit vel vendidit ſepulturam
eccīe. vel ſepulchrum. vbi ponat̄ cadauer ei⁹ qꝛ
ſymoniam conmiſit. ¶ Si emit vel vendidit ius
patronat⁹ alicuius eccīe vel capelle. qꝛ ſymoniā
cōmiſit ¶ Si patron⁹ alicuius eccīe vel capelle
aut altaris. vel alterius beneficij. pro pecunia

elegit et preſentauit inſtituendū ī ecclia ſua. quia ſimoniam cōmiſit. ¶ Si porrexit pces carnales pro indigno aliquo ordinando vel promouendo aut beneficiando. quia ſimoniam conmiſit. et hoc ſi ſciuit ipſum indignū. Et ſi prelatus rōne hmōi precum vel precio eum admiſit. ſimiliter ſimoniā cōmiſit. ¶ Si fuit mediator ad procurandum alteri aliquod ſpirituale beneficium. vel ordinē et hmōi pro aliquo temporali. quia ſimoniam cōmiſit. ¶ Si conduxit aliquem ad predicandum cum pactione pecunie. vel intencōne lucri. ſimoniam cōmiſit. Et ſimiliter predicator qui hoc modo acceptauit. ¶ Si filium aut filiam aut aliū miſit in monaſterium. pactione facta pro certa quātitate danda pro ingreſſu monaſterij. ſimoniam conmiſit. Et ſimiliter religioſi recipientes hanc pecuniam ¶ De quibuſdam alijs ſimonijs clericorum videꝫ. in tercia parte in capitulo de clericis Et de iſta materia habes ple. in ſumma ī ſecunda pte ti. i. per totum. ¶ De prodicione

SI prodidit ciuitatē aliquam aut caſtrū inimicis. quia vltra mortale tenetur de omni dampno inde ſecuto. Idem ſi prodidit res alterius iniuſte auferētibus. aut etiā pſonam eius. Si prodidit ſecreta alicuius iniuſte. quia vltra mortale tenetur ſatiſfacere de damnis inde ſequentibus ¶ Secus ſi ſecreta iniqua et coniuraciones et tractatus

contra ciuitatē vel ɔmūe bonū. vel ſi nocumenta
pſonaꝝ iniuſta manifeſtat: quia tunc bene facit
et facere tenetur. ¶ Si recepit aliquid ſub ſigillo
cōfeſſionis etiam nō in ɔfeſſione: ſi reuelat illud
peccat mortaliter: niſi illud eēt quid iniquū. cui
poſſet obuiare manifeſtando. ⁊ ſi de hoc perpen
dit quando ꝓmiſit: peccauit mortaliter. ſ; nō debꝫ
tenere ſecretum. qꝛ tūc etiā peccaret. ¶ Si legit
alterius lrās clauſas: videtur mortale. niſi poneret
ſpem in ratihabicōne mittētis vel eius cui mittit
¶ Si acceptauit per ¶ De accepcōne perſonarum
ſonam ī iudicio ut .ſ. magis audiat vnā partē q̄
alteram. vel credat vni magis q̄ alteri. non ſer
uato ordine iuris. vel magis declinet ad vnam
partem q̄ ad aliā rōne auaritie. quia forte ſpeāt
lucrū aliquod ab ea recepturū ⁊ hmōi: mortale
poteſt eſſe. ſcdm circūſtantias ſub ⁊ ſupra ¶ Si in
diſtribuendis beneficijs vel officijs ecciaſticis ꝯ
ſpiritualibꝫ admittit indignos. et malos: peccat
mortaliter. et tenetur de damnis inde ſecuturis.
¶ Si ī faciendis cedulis que vulgariter dicūtur
ſcrutinea ſcienter admittit indignū. vel q̄ ꝓhibꝫ
admitti ſeu excludit dignum: peccat mortaliter
¶ Si in diſtribuendis honoribus. vel imponēdis
collectis ciuitatis ſcienter grauat aliquem vltra
debitū. vel alleuiat: peccat mortaliter ⁊ ſi ſolū ex
eius determinacōe fiet talis diſtribucō: tenetur

nō

ad ſatiſfactionem de damno. Secus aūt ſi pluēs alij imponūt cum eo. ¶ Si cum habet diſtribuē elemoſinas alicuius ſocietatis vel teſtamēti hu iuſmodi non fideliter diſtribuit. Et ſi dediſſet nō indigentibus. vltra moꝛ̄le. tenētur ad reſtitucōez

Si iudex accipit pecuniam ab. ¶ De turpi lucro aliquo ut iudicaret. aūt non iudicaret. aut bene pro eo iudicaret. aut iniuſte iudicaētꝫ peccat moꝛ taliter ꝗ tenetur illa reſtituere danti. niſi ille dediſ ſet ut male iudicaēt. qꝛ tunc tenetur dare paupi bus. Idem de teſte. q̄ pro teſtimonio ferendo pecu niam vel aliquid accepit. qꝛ vltra moꝛtale. etiā te netur reſtituere. ¶ Si fecit inſtrumentum in frau dē vſurarū ut nōꝛijꝫ quia peccat moꝛtaliter ꝗ mer cedem quam accepit. debꝫ paūpibꝫ erogaē. ¶ Si ſeruiuit vſurario in arte vſuraria. quia peccauit moꝛ̄liter. Et ſi oīa bona vſurarij eēnt obligata re ſtitucōi. non poſſet obtinē ſallarīu. ſꝫ reſtituē cre ditoꝛibus vſurarij. alias autē pōt. Sꝫ illud debet paupibūs dare de honeſtate. non de nccītate. niſi eēt paup. ¶ Si recepit pecuniam ꝓ turpitudine ut meretrix. debꝫ illam paupibꝫ dare. non tamen de nccītate. ſꝫ ꝭm ꝯſiliū ¶ Si q̄s facit aliquā artē ł aliqd artificium cꝰ vſus ē ad moꝛ̄le. ut facē taxil los ꝗ hmōi. peccat moꝛ̄liter nec dꝫ abſolui niſi di ſponat ſe illud dimittere. De lucro inde recepto debet paupibus dare. non ex p̄cepto. ſꝫ ex cōſilio

¶ Si diebus feſtiuis emit vel vendidit negociā
do. niſi forte in nundinis. vel fecit cōtractus non
neccārios. vel ſcripſit ł aliud manuale fecit pro
lucro. quia vltra pccm̄ debꝫ illud paupibus daē
ſm̄ aliquos. quod tn̄ videẗ de honeſtate magis
ꝙ de neccitate. ¶ Si tpe meſſis vel vindemiarum
emit bladum vel vinū vel fructus. ut alio tēpoē
vendat carius. non exn̄s talis rei cōtinuꝰ nego
ciator. nec ꝓpter aliquem honeſtū finē. niſi ſolū
ꝓpter cupiditatem ⁊ auariciāꝫ qꝛ turpe lucrū eſt
nec tn̄ teneẗ i aliquo ad rſtitucōez ¶ Si accepit
aliq̄d ad eligendū aliquē ad digtatē aliquā tpa
lem vel offitium ſeculare. vel ſi vēdidit hmōi of
fitia ſeculariaꝫ quia turpe lucrū ē. nec tn̄ tenetur
ad reſtitucōnem. ¶ De ludo inhoneſto.

SI luſit ad taxillos vel cartas. vel ad alium lu
dum fortune. ſi vicit p fraudē puta cū falſis taxil
lis vel mendacō ſeꝫ vltra mōrle tenetur ſic lucra
tum reſtituere amittenti. niſi foret q̄d parū ¶ Si
vicit ab eo qui alienare non potuit. ut a ſeruo ł
religioſo aut vxore. vel filio familiaſ. et hmōiꝫ
tenetur ad reſtitucōnem hÿs q̄ habēt curā illorū
⁊ eſt mortale. ſi eſt quid notabile. ⁊ ſi ludiẗ ex cu
piditate acquirendi. ¶ Si p multā importunitatē
traxit alios ad ludum qui hoc non intendebāt ł
retinuit volentem recedēꝫ qꝛ vltē mōrle tenetur
reſtituere illi. ſi tamen eſt quid notabile. ¶ Si

acquiſiuit ſeu lucratus ē huiuſmodi· in locis vbi
prohibetur ludus·⁊ mādatur fieri reſtitucō. ſiue
legibus impꝑabilibus· ſiue municipalibꝫ. et ꝟuāt
quantū ad vtrūqꝫ. debꝫ fieri reſtitucō illi q̄ amiſit
Secus ſi leges ille ſunt abrogate per cōtrariā con
ſuetudinem. ¶ Conſequenter nō ꝙ ſi vicit per lu
dum· i alijs caſibus· exceptis predictis: nō tenet
reſtituere illi qui amiſit· q̄uis poſſet elimoſinali
ter ꝯtinere. ſi eēt paup· ſꝫ debꝫ paupibus erogaē
ſcd̄m aliquos ex conſilio· ſm̄ alios vero ex nccita
te. qd̄ tn̄ tucius eſt· non tn̄ ita oportꝫ tales ſtrin
gere ad citā reſtitucōez ſicut in furto· vſura· ⁊ hꝰ
mōi ¶ Nō pſonas q̄bꝫ r̄ſtitui dꝫ qd̄ ab eis lucrat̄ in ludo

Iste ſunt pſone quibus indiſtincte re
ſtituendum eſt· q̄cquic ab eis lucratū eſt in ludo
alee· aut taxillorꝫ· vel alio modo· ſm̄ Ray. ſ. furio
ſi· prodigi minores· 27· ānis· ⁊ marie pupilli. filij
familias· ⁊ vxores qui non hn̄t res parapherna
les· amminiſtratoēs rerꝫ ecc̄iarꝫ· ł paupm̄· ⁊ ſimi
les. Item mēte capti· ſurdi· muti· ceci· et q̄ morbo
laborant ꝑpetuo· ſerui· religioſi· ⁊ ſimiles. Et nō
ꝙ talis pecunia nō ē ſimpliciter reſtituēda illi q̄
amiſit· niſi eēt emēdatꝰ ⁊ correptꝰ· ita ut credet̄
eam ad pios vſus expenſurꝰ. Sꝫ tutori· curatori
dn̄o mōſterio· pr̄i· marito· ecc̄ie hec in ſūma cōfeſ
ſ adhibuit nimi. ¶ De inquietudine

Iam ſollicitudinem circa temporalia acquirenda

⁊ cõſeruanda· ꝙ ꝓpter hoc dimiſit aliquod necã
riũ ad ſalutem. ut miſſam· ⁊ hmõi. ꝗ eſt moꝛtle
¶ Si non dimiſit necẽaria ad ſalutem· ſ3 tamẽ
remiſſus eſt in eis aliquãtulũ ꝓpter inquietacõez
tpalium. ꝗ veniale ẽ ¶ Si nimiã ſollicitudinẽ ha
buit circa ſpiritualia· ex puitate ꝯfidentie auxilij
dei· in ſe non eſt moꝛtale· ſed videt multũ impedi
mentum deuocõis· ⁊ aliorum bonoꝝ. ¶ Sequitur
de ſecundo modo auaritie que cõſiſtit in retinendo

De auaritia que cõſiſtit in tenaciter retinendo
etiam interrogandum eſt. Si viz ita inhumanꝰ
fuit· ꝙ non fecit elemoſinas corpales ſũme indi
gentibꝫ cum poſſet: vel ſi nõ opatus eſt opa mi
ſericordie corpalia· que cõtinẽtur in hoc verſu: vi
ſito· poto· cibo· redimo· tego· colligo· condo. Pri
mũ eſt· viſitare infirmos. Secundũ· potare ſiciẽtes
Tercium· cibare eſurientes. Quartum redimere
captiuos. Quintum· colligere ⁊ ꝯgregare diſpſos
Sextum· eſt tegere nudos. Septimũ· eſt cõdẽ ⁊ ſe
pelire mortuos. ¶ Si habens ſuperflua· quo ad
naturam ⁊ quo ad decẽtiam ſtatus ſui et familie
ſue non ſubuenit necẽitatibus alioꝝ maxime in ex
tremis. ¶ Si hñs ſuperflua quo ad naturã nõ tñ
quo ad decentiam ſtatus· nõ ſubuenit pacientibꝫ
extremam necẽitatem· quos tñ ſciuit ⁊ nouit. ꝗ
moꝛtale iudicatur cõiter. Sed hic oportet multa
cõſiderare ad bene intelligendum· vñ vide de hoc

in ſumma.2.pte ti.1. ¶ Si habens vnde ſubueniē poſſit non ſubuenit pauperibus.etiam non extre mas nccitates paciētibȝ.l tardauit ipis daē vel eos exaſperauit.veniale.eſt. ¶ Si parauit pau peribus nimis ſumptuoſa vel delicata.aut etiā ni mia cibaria.vel queſtuātibus ſine cauſa vrgēte vel male vtentibus elemoſinis.quia pccm videt̄ pocius ꝙ meritum. Si laborantibus pro eo.quo cunqȝ miniſterio.nimis diſtulit dare mercedem vltra factam conuencōnē.cū tamen poſſet ſoluē quia poſſet eſſe mortale.maxiē ſi incurrēt graue damnū vel ſcandalū. Jdē ſi aliquā d defraudauit

¶ De tercio modo Auaritie qui cōſiſtit in inordi nate amando

De Auaritia in amando inor. ¶ dinate nota.ꝙ ſi quis res etiam iuſte acquiſitas ita inordinate amat.ut inhereat eis.quemadmo dum fini cuius ſignum eſt.quando propter eas non amittendas.paratus eſſet facē coñ aliqd p̄ ceptorum.quia mortaliter peccat.⁊ hoc ideo.quia plus diligit creaturam ꝙ creatorem. Si autem nullo modo vellet facere contra ſalutem ſuam ꝓ pter huiuſmodi tpalia.ꝙuis tamē aliqualit̄ inor dinate afficiat̄ ad ea ſeu amet ea ē veniale. Et ex hijs conſiderari poteſt quantum peccat.qui res i iuſte acquiſitas.ita inordinate amat ut ſupra.

¶ De prodigalitate.

De prodigalitate. que contraria eſt auaritie.etiam interrogād eſt

¶ Si viz ſuperflue expendit ſuam ſbaz. vel in edi
ficijs ſumptuoſis· vel in eq̄taturis· vel ī cōuiuijs
nimis delicōſis· aut freq̄ntibz· vel in paleſtris et
ludis. vel in ornamentis ꝛ p̄cipue mulierꝫ· vel in
xenijs· vel hiſtrionibus· ꝛ hmōi. quia peccatū ē
Et quando eſt nōbilis exceſſus ſcd̄m ꝓporcōez ſui
ſtatus. eſt mortale· alias aūt in modico· eſt veia
le. Deſcendere aūt ad ꝑticularia in determinando
quādo ſit mōrle ꝛ qn̄ veiale: non de facili pōt dai
iudicium certum· vnde hoc dimitto ·28·

¶ De· 6· pccō mōrli. ſ. Gula ꝛ ſpēbus ꝛ filiabz eiꝰ

GVla eſt ſextū pccm̄ capitale ꝛ importat
inordinatum appetitum ſeu delectacōez
circa cibum ꝛ potū· vnde de ipa nō quīz
modos que cōtinentur in hoc verſu. Pre· propere.
laute· nimis· ardenter ſtudioſe. Primus modus
eſt pre· vel propere· i· ſi comedit vel bibit ante ho
ram debitam vel conſuetam ſine cauſa rationabi
li vrgente. ¶ Secundus laute· i· Si vſus eſt cibis
vel potibus nimis lautis ꝛ delicatis vltra cōdicō
nem ſui ſtatus. Aliter eni decet comedē infirmū
q̄ ſanum· ꝛ aliter nobilē q̄ ruſticū· ꝛ ſic vlterius
vel ſi vſus eſt cibis vel potibz multum nutritiuis
vel calidis prouocātibz ad luxuriā· ꝛ ſi ex hac cā
fecit· mortale videt. ¶ Terciꝰ Nimis· id eſt. Si co
medit vel bibit in nimia quantitate ſcd̄m indigē
tiam ſue complexionis· quod eni parum eſt vni

nimis eſt alteri q̄n̄q̄z. Plus tn̄ conmedere in die
ieiunij. q̄ꝫ altera die pro vna conmeſtione non ē
de ſe malum. ¶ Quartus ardēter. ¶ Si ↄmedit vel
bibit nimis ardore gule. vel nimis auide vel ve
lociter aut rapaciter cōmedit ꝓpter gulā. vel cū
nimia conplacentia. cōtentus magis ſatiſfacē gu
le. q̄ꝫ nc̄citati prouidere. ¶ Quintus. Studioſe. ¶ Si
adhibuit vel adhiberi fecit nimiam diligēciam
⁊ ſtudium circa cibaria delicata preparāda. vt
varijs ſaporibus ⁊ diuerſ modis. ⁊ hmōi: ¶ In
hijs omibus vel etiaꝫ alijs ſpēbus gule. tūc ē ibi
mōꝛle. qn̄ delicatio gule queritur ut finis. cum .ſ.
paratus eſt quis facere cōn̄ aliquod p̄ceptoꝛū ut
ſatiſfaciat delectacōni gule. vel cū conmedit vſq̄z
ad crapulam vel vomitū aduertenter. ſicut fit a
pluribus in carniſpriuio. vel cum vtit̄ aliquo ci
bo ex quo veriſimiliter credit incurrē magnā le
ſionem pſone: In alijs autē caſibꝫ ↄiter ē veīale
De ieiunio. qđ eſt ↄtrarium gule. ¶ De ieiunio
etiā interrogandū eſt. ¶ Si viꝫ dimiſit ieiunia ec
cleſie .ſ. xl. l. 4. tpm ā feſtoꝛū vigilias. p⁹. xxi. ānū
peccat mōꝛliter. niſi hēat cām eū lꝛīme excuſātē l
ſaltem eſtiēt ſe hr̄e. ⁊ hēat cām eſtimādi. Puta
cum eēt ſatis debil. vel ſibi videt eē ꝓpt̄ qđ nō cre
dit poſſe ieiunare ſine notabili coꝛpis detrimēto
licꝫ ſm̄ veritatem poſſit tal nō videt de facili ↄdem
pnand⁹ de mōꝛli. ex quo eāt pat⁹ obediē p̄cepto

ſi credidiſſet poſſe. alias eſt mo͞rle. ⁊ tociens quo
ciens dimittit aliquem die͞ ieiunare. quia q̄libet
dies eſt ſub vno precepto. Sed ante. xxi. annū i
ducendi ſunt iuuenes ad ieiunandum. ¶ Item
interrogādū eſt de numero dieꝝ per quos dimi
ſit ieiunare. ⁊ de cauſa. ¶ Si notabiliter antici
pauit horam comedēdi ſine cā legittiāꝫ q᷑ nō ē ie
iunium vñ mortale. Hora autē congrua eſt circa
horam nonam. tardare autē poſt nonā nō eſt vi
ciū niſi fieret ex ſupſtitione. ¶ Si cū ieiunauit ex
ſtatuto eccłie. vel ex voto. vel ex iniunctione con
feſſoris. de ſero comedit fruſtum panis. vel de plu
ribus fructibus de vno gn̄e i nōbili qn̄titate ieiu
niū frāgit. ¶ Si aliquid de ↄfectione ſumit i pua
quantitate nō frangit niſi fieret i fraudē. ſ. ad nu
triendum. ſꝫ ſumendo aliquid fructuū p modum
medicine. ſ. ne vinum dirueat ſtomachum nō vi
detur malū. Poteſt autē pluries in die bibere et
non frangit ieiunium. q᷑ potus eſt ſequela cibi n̄
fiat in fraudem ſicut dictum ē. De debilibꝫ et mul
tum laborantibꝫ. pregnantibꝫ. nutrientibꝫ. ambu
lantibus. paupibus. ⁊ hmōi quō vel qn̄ excuſan
tur. vide in ſumma c. ieiuniū p totū. ¶ Si come
dit carnes in quadrageſima ł aliꝭs ieiuniꝭs eccłie
ł in ſextis feriꝭs aut ſabbato p totum annū niſi
vrgēte cauſa neccitatis vel infirmitatisꝫ quia pec
cauit mortaliter. ¶ Si vſus eſt lacticiniꝭs tempoē

quadrageſimali ſine cauſa infirmitatis de ꝯſilio
medici peccauit moꝛ̄liter. In alijs ieiunijs eccleſie
ſeruari poteſt mos p̄rie q̄ntū ad vſū lacticinioꝛū
qui ſi non appareat: tucius eſt abſtinere. ¶ Si
bibit vſq3 ad ebrietatem. aduertēs nimiā poten
ciam vini ad inebriandū. vl̄ de hoc dubitās ꝓ
babiliter: peccauit moꝛ̄liter. ſecus ſi ignorauit po
tentiam vini ſicut noe. ¶ Si fuit cā inebriationis
alterius aduertenter inducendo aliquē ad nimiū
potum. vel ponendo ſal in vinū. ꝛ h̄mōi q̄ pecca
uit moꝛ̄liter. ¶ Si induxit aliquē ad frāgendum
ieiunium ecc̄ie ſine cā l̄tima ſuis ꝑſuaſionibus: q̄
peccauit moꝛ̄liter. ¶ Itē Si induxit pueros et iu
uenculas ad lambacitates. tab̄nas. et h̄mōi vt
peruertat eos ad turpia: ¶ Si freq̄ntauit taber
nas ſine cā rōnabili vel cōuiuia diſſoluta: pc̄c̄m
eſt. ¶ Si abſtinuit nīs a cibo ꝛ potu et alijs nccā
rijs vite. ꝓpter qđ incurrit īfirmitatē: ꝯiter veia
le ē niſi fiat nōbil̄ exceſſus. vt viz ſi addat̄ obſti
nacō contrˢ āmonicōes i h̄mōi defcū q̄ tūc videt̄
moꝛ̄le rōne picli iņ ſeq̄ntis. ¶ Sequit̄ de filiab9
Si ex inoꝛdina ¶ gule. q̄rū p̄ma eſt Ebetudo
ta conmeſtioē ꝛ potu icurrit obſcuritatē ſeu groſ
ſiciem intellcūs. et ex hoc ineptitudiē3 ad ꝯſiderā
dum ſp̄ualia. ad ꝯſulendū. orandū. legendū. et
h̄mōi: quod cōiter eſt veniale. ¶ De inepta le
Si ex inoꝛdinacōne cibi vel pot9 nimis ¶ ticia

fuit leuis et diſſolutus riſibus·ludis et iocis·ꝛ
alijs leuitatibus corpis·qđ cōiter eſt veniale ñ
addatur aliud vitium· ¶ De coreis·

De coreis que fiunt ut cōiter ex iordinata leticia
ꝛ frequenter cum mořli·etiam interogādum eſt·
Nam quinqꝫ modis fiūt cū pccō mortali·¶ Primo
modo cum fiunt ex libidine·¶ Scđo mō cum fiūt a
clericis ꝛ religioſis cum mulieribꝫ·ꝛ hoc ratione
ſcandali·¶ Tercio cum fiunt in eccłijs vł alijs locis
ſacris·quia ſacrilegium eſt·¶ Quarto cū fiunt ex
inani gloria vel vana leticia tam inordinata ꝙ
ibi ɔſtituitur finis·¶ Quīto qñ tales choriſātes nō
curant de ſcandalo proximi etiā mortali·In alijs
autē caſibus cōiter eſt veniale·poſſꝫ tñ qñqꝫ eſſe
mortale ex aliquo accidente·nec de facili pōt dari
de huiuſmodi iudicium· ¶ De multiloquio·

Si cum fuerit repletus multum fuit loquax vel
dixit verba otioſa ꝛ ſine nccitate·vel rationabili
vtilitate·quod veiale eſt cōiter ¶ De ſcurrilitate

Si fecit actus ꝛ geſtus immorigeratus·quia ſi
ſunt prouocātes ad libidinē ex̄ mr̄imoniū ē mor
tale·Si autem ad diſſolucōnes ꝛ leuitates ut vē
toſitates ꝛ hmōi·eſt veniale· ¶ De immūditia·

Immundicia pōt intelligi cum quis imūde ɔme
dit ꝛ eſt veniale precipue ſi ex hoc conturbat ali
os vel quia vomitum facit·Et ſi hoc facit ꝙ nimis
ɔmedit·vel ut auidius comedat vel bibat·pccm

eſt. Secus ſi cauſa medicine. vel poteſt intelligi de immundicia pollucõis. que cũ accidit in ſom nis: non impũtatur ad pccm̄. Sꝫ pccm̄ poteſt eẽ cauſa eius. ſ. ſi proceſſit ex crapula. vel turpi cogi tacõne pcedente. vel ex negligẽcia vel etiã cũ poſt in vigilia ẽcolens: de immundicia ipa. ⁊ ſompno turpi delectatur. ⁊ ſi eſt ibi cõſenſus rõis de hmõi delectacõne turpi: eſt mõrle. alias aũt veniale vel nullum. ſ. ſi ex alleuiacõne natuẽ. ¶ De pollucõe

De immundicia ſeu pollucõe ꝓcurata. nõ ꝙ ſi quis aliq̃d agit hac intencõne pn̄cipaliter. ut pollucõnem hẽat. ſiue vigilãdo. ſiue dormiendo mortaliter peccat. etiã ſi faciat cauſa ſanitatis. Si aũt etiam ipa pollucõ cõtingat in vigilia. et pᷣter voluntatem ac ſine ꝓcuracõne: nõ eſt mortale.

¶ De. A. pccõ mortali. ſ. Luxuria et ſpeciebus et ſi liabus eius. •29•

Luxuria eſt ſeptimũ vicium capitale. Et quia ſupᷣ i. c. de. 6. precepto ſatis dictũ ẽ de ſpeciebus eiꝰ. in ope ac etiã cogitacõe et hoc in. c. de nono precepto ſupra. Ideo illis omiſſis. ad que ibidem recurrendum eſt. viden dum eſt de quibuſdam aliis ptinẽtibus ad ipaꝫ luxuriam et delectacõnem moroſã. Vnde inter rogandum eſt de hoc vt ſequitur. ¶ Si videlicet oſculatus eſt aliquem vel aliquam ex libidine et extra coniugium: quia mortaliter peccauit

etiam ſi non ſequatur actus turpis. ꝫ ſi ſequatur actus cum hmõi: facit vnũ pccm. ꝫ tanto grauius quanto plura de huiuſmõi cõcurrũt. Sʒ ſi fiũt diuẽſis tpibus: ſunt diuerſa pccã. ¶ Si ſcripſit lrãm vel miſit vel portauit. vel recepit lrãs cõtinentes amatoria ⁊ ꝓuocatiua ad libidinem: q̃ mõrliter peccauit. hoc aduertens. ¶ Si cantauit vel legit vel cum delectacõne audiuit verba laſciua ⁊ turpia ad prouocandũ ſe vel alios ad laſciuiã mortale eſt. ¶ Si ſe ſociauit alicui quem nouit euntem ad peccandum. vel turpiter agendũ. vel ad faciendum ſeromotas vel matinatas. peccauit mortalit. ¶ Si fuit mediator inter aliquos ad hmõi turpia. vel poſuit aliquos mediatores inter ſe et alios in hmõi: peccauit mortaliter. ¶ Si recepit ꝑemiũ aliquod vel donũ quod cũqʒ. vel miſit hmõi ex amore libidinoſo: mortaliter peccauit.

¶ De delectacõne moroſa

Delectacõ moroſa repitur ut frequenter i tepidis ⁊ multũ negligẽtibʒ Nam feruidi ſubito cogitacõnes expellunt noxias ⁊ feruidis cogitacõibus deſiderijs et opibus acquieſcunt. Vnde interrogandũ eſt ¶ Si habuit cogitacõnes immũdas ⁊ carnales. in quibus cõtraxit moram. poſtq̃ rõne perpẽdit ꝓpter delectacõnem ipſã. hmõi cogitãdo mortaliter peccauit Non ſolum eni peccat homo. quãdo cogitacõibʒ luxurioſis racõne cõſentit deliberãs malũ facere

ſed etiam cū non curat ipas libidinoſas cogita
cōnes expellere· poſtq̄ eas ppendit· ſꝫ in eis volū
tarie immorat᷑ ꝛ peccat mo᷑lit᷑· ¶ De filijs luxurie
DE filiabus luxurie nō oportꝫ multū interrogaē
q̄ꝛ difficile ē intelligē· niſi cū mixtuā alioꝝ vicioꝝ
SI fuit ita mente occu- ¶ De cecitate mentis
patus circa mūdana· q̄ neſciuit de deo cogitare
vel rebus ſpūalibus. ¶ De precipitatione
SI fuit preceps ꝛ ſubitus ī opibꝫ ſuis· ſine ꝯſilio
ꝛ examinacōne mentis debita agēs· ¶ De incōſi
SI fuit incautus in factis ſuis ꝛ non deracōne
bene iudicauit cir̄ occurrētia. ¶ De incōſtantia
SI in eo q̄ deliberauit bonum agē· mutabilis ꝛ
inconſtans fuit ex paſſione. ¶ De amore ſui
SI nimis ſeipm̄ dilexit· querendo delectationes
corpis conmoditates· ꝛ hmōi. ¶ De odio dei
SI habuit diſplicentiā in deū vel legē ſuā· quia
prohibet ꝯcupiſcētias eiꝰ. ¶ De amore vite pn̄tis
SI nimis amauit vitā iſtā pn̄tē ꝓpter volupta
tes carnis quibus eſt deditꝰ. Nā ita amare vitā
p̄ſētem· q̄ aliq̄s velit ſꝫ ppetuari: ſm̄ pe· ē mo᷑le
SI horrorem habuit. ¶ De horrore futuri ſeculi
ad vitam futuram. ¶ De alijs que ptinent ad
vicium luxurie circa cōiugatos vide infra in· c· de
cōiugatis.

¶ Sequit᷑· 3· ps huiꝰ opuſculi de interrogacōibꝫ
certis ad certas perſonas ſm̄ ſtatus diuſitates